

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ 21 POMENIREA Sfinților slăviți de Dumnezeu cununați și-ntocmai cu Apostolii mari împărați Constantin, și maică-sa Elena

Acest mare fericit și în veci cinstit întru împărați Constantin, era fecior lui Constantie celui ce-i zic Viardele, și al cinstitei Elenei. Că Consta era nepot lui Claudie împăratul de Rîm, de mai-nainte de împărăția lui Dioclețian și a lui Carin împărat. Acest Consta tatăl sfântului Constantin, alegîndu-l Dioclețian Erculie să fie părtaș împărăției cu Maximian Valerie, și pornind acești doi Dioclețian și Maximian goană mare asupra creștinilor. Iară Consta tatăl sfântului Constantin singur era creștinilor cu milă și cu blîndețe, lucrînd mai mult cu cei ce se nevoiau pentru credința Domnului Hristos, prin sfetnicii și părtașii poruncilor împărătești. Acest Consta învățînd credința creștinească și pe iubitul său fiu Constantin, care mai apoi fu și înțiuul creștinilor împărat, îl lăsă să fie după sine împărat în scaun, la ostroavele Bretaniei. Care dacă înțelese ce făcea la Rîm fiul lui Erculie Maxentie, fapte păgînești și lepădate și spurcate și pîngărite, pornindu-se din dumnezeiască rîvnă, purcese asupra lui, luînd pe Dumnezeu într-ajutor. A căruia văzînd Dumnezeu curăția sufletului, înțiu i S-a arătat prin vis, de aici ziua amiazăzi, hărăcind cu stele scris semnul Crucii cu aceste cuvinte: In hoc signo vinces - Cu acest semn învinge. Vru iarăși de Se arată om-Iubitorul și lui, și celor destoinici. Deci luînd îndrăznire cu chipul cinstitei Crucii, făcîndu-o de aur merse la Rîm și bătînd războiul surpă pe acel păgîn răpitor pe Maxentie în pîrîul Tiberului, rupîndu-se podul supt dînsul și se înecă acolo la podul ce-i zic Vulvia sau Bulbia. Și-a izbăvit din tirania lui cetățenii Rîmului. De aici purcezînd merse spre Răsărit, și vru să facă cetate pre numele său la Sorele, unde zic c-a fost războiul troilor cu elinii, și fu oprit cu dumnezeiască semnare, invitat de la Dumnezeu să-și zidească cetatea mai curînd la Bizantia. Deci urmînd voii lui Dumnezeu, zidi acea de Dumnezeu păzită cetate în numele său Țarigradul. Și o sfinți închinîndu-o ca o pîrgă și începătură credinței sale la Dumnezeu. Și cercînd adevărata cunoștință a credinței noastre, a strîns în Niceea de pretutindenea arhierii, cu mijlocul cărora s-a strigat de s-a propovăduit pravoslavnică credință. Și fu cunoscut Fiul într-o ființă cu Părintele. Și trîntind pre Arie supt anatema și supt blestem pre dînsul și pe cei într-un gînd cu dînsul cu huleniile lor. Și trimițînd la Ierusalim pre maică-sa Elena pentru cercarea cinstitelor lemne, în care S-a răstignit pre trup Hristos Dumnezeuul nostru. Și cu dînsa le-a adus lăsînd o parte la Ierusalim, și o parte aducînd la Țarigrad. Și sosind la fiul ei dădu sfîrșit. Iară marele Constantin luminînd Țarigradul cu obnovenii adică rodinile cu praznice și petrecînd puțin peste patruzeci și doi de ani ce a împărățit, începînd a porni oaste asupra perșilor, și mergînd la un cîmp al Nicomidiei, s-a pristăvit la Dumnezeu. Și fu adus în cetatea sa Țarigradul cinstit cu mare cuviință cu prohoduri și cu tîmpinări, și fu astrucat în Sfînta Biserică a Sfinților Apostoli. Și a împărățit în Rîm la cinci mii opt sute optsprezece ani 5818 de la faptul lumii, fiindu-și al treizeci și doilea împărat de la August Cesarul. Și se face soborul lui în Sfînta Biserică cea mare și în a Sfinților Apostoli, și în dumnezeiasca lui biserică la Cisterna lăcașului patriarhului dimpreună împăratul și cu senatorii cu Litie venind, și Sfînta Liturghie făcîndu-se. Pentru a lor sfînte rugi Dumnezeu miluiește și ne spăsește, Amen.